

MEER MET MINDER

DE ZEN BENADERING

Veel laten zien met weinig is vooral gebruik maken van ruimte. Het lijkt wel voetbal, de beste voetballers hebben een groot gevoel voor ruimte. Waar ze zelf staan, waar de medespelers staan, waar de bal is of kan komen. Kortom, zij beheersen de ruimte. We realiseren ons vaak niet dat een schilderij of tekening ook ruimte heeft waarin je je beweegt met je penseel of potlood. Een ruimte die je kunt beheersen maar ook een ruimte waarin je kunt verdwalen.

TEKST EN WERKEN OP PAPIER: **ERIC BEETS**

CHINA

Het is wellicht interessant naar een soort basis te gaan om er gevoel voor te krijgen. Je kunt van daaruit de ruimte gaan verkennen. We komen dan terecht bij Oosterse volken die vaak de ruimte beter benutten in hun schilderijen dan wij. In de Chinese schildertraditie gaat bijna alles over het suggereren van ruimte. Ik was eens in China en ontmoette daar een meester schilder. Hij liet me zien hoe zijn landschappen ontstonden. Ik zag toen dat hij vanaf het begin, vanaf de eerste kwaststreek ruimte schiep. Ik wilde dat ook proberen. En verdraaid, doordat ik zijn sfeer had geproefd, ging het niet slecht. Zijn aandacht had de ruimte van het papier maar ook de ruimte in zijn atelier gevuld. Ik kon daar op 'meeliften'. Een veeg kan een scheppingsdaad zijn.

CIRKEL

Je kunt beginnen met een cirkel te schilderen of te tekenen. Een cirkel kan je veel duidelijk maken. Je krijgt een binnen- en buitenruimte die zich op een bepaalde wijze tot elkaar verhouden. Je zou de cirkel ook niet helemaal sluitend kunnen maken. Je laat dan de twee ontstane ruimten met elkaar

communiceren. Waar laat je de opening ontstaan? Boven, op de helft of onder. Het heeft effect. Begin je dik aangezet en eindig je daar of laat je je kracht langzaam wegvloeien en eindig je dus dun. Of begin je dun en eindig je met kracht en zodoende met een dikke lijn. Of oefen je overal evenveel kracht uit op je penseel. Als je de cirkel maakt dan voel je het verschil. Eenieder blijkt ook een persoonlijke cirkel te hebben.

VAN JOU

Het roept de uitspraak van Picasso in herinnering. Hij zei dat als je je best doet een cirkel te tekenen of schilderen, met veel concentratie, je een cirkel maakt die van 'jou' is. Een originele Jan Pieterse cirkel. Let ook op welk penseel je gebruikt. Het verandert niet de intentie maar wel het uiterlijk. Bijvoorbeeld als je haartjes van je penseel wat uit elkaar staan, dan geeft dat een totaal ander effect. Als we verder gaan en het gevoel van druk op de penseel en het gevoel voor ruimte die met elkaar communiceren hebben ervaren, dan kun je eens een pot als uitgangspunt nemen.

Cirkel die spontaan gemaakt is, los uit de pols, een soort zen beweging.

..het suggereren van ruimte

Dun en dik bij blaadjes en bloemen

POT

Je schildert en tekent de pot met nadruk op de vorm van de pot en de ruimte van je schilderij of doek. Ga je niet overhaasten, concentreer je en geef jezelf een kans. Probeer de pot niet in eerste instantie zo goed mogelijk na te tekenen met alle details, maar richt je op je verfstreek, de vorm en de verhouding van de pot op zijn omgeving, de ruimte van het doek of papier. Voeg dan schaduw of met vegen een soort achtergrond toe en bekijk wat je gemaakt hebt. Gebruik het liefst in het begin alleen papier want dat is gewillig en niet zo prijzig. Doek is nog steeds duur,

Veegjes en lijntjes die blaadjes suggereren geven een opstijgend effect dat met andere technieken moeilijk te realiseren zijn

Pot met schaduw, ook hier de combinatie met vegen en lijntjes.

hoewel tegenwoordig minder dan ooit. Een schilderij kan je ook te serieus maken, terwijl je wilt oefenen in verhoudingen en niet gelijk gericht bent op resultaat. Dit is een beginoefening, maar bij een perfecte uitvoering ook tegelijk het hoogst haalbare volgens de Oosterse zienswijze. Ga zo eens aan de slag om je gevoel voor ruimte te oefenen. Ik laat je ter inspiratie mijn probeersels zien. Ga ook eens de ruimte in en ontdek de macht en pracht van een penseelstreek. 🍵

Wat meer uitgewerkt, nat in nat bij stengel. Blaadjes spelen er omheen en zijn donkerder weergegeven, zo verkrijg je ook diepte. Minder speelse lijntjes zodat je meer nadruk legt op natuurgetrouwheid.

Een oefening in abstractie met wat steviger lijnen die vlakken openen en afsluiten.

